

VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYBOS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus universiteto leidybos nuostatai (toliau – Nuostatai) apibrėžia Vilniaus universiteto (toliau – Universitetas) leidybinės veiklos teisinius pagrindus, tikslus, veiklos organizavimo tvarką, reglamentuoja kūrinį ir dokumentų leidybą Universitete.

2. Nuostatai parengti vadovaujantis Universiteto statutu, Universiteto senato (toliau – Senatas) ir Universiteto tarybos (toliau – Taryba) nutarimais, Universiteto rektoriaus (toliau – Rektorius) ir kanclerio įsakymais ir potvarkiais ir kitais teisės aktais.

3. Leidyba yra sudedamoji Universiteto veiklos dalis, prisidedanti prie studijų, mokslinės veiklos ir mokslo tyrimų rezultatų sklaidos.

4. Pagrindinės Nuostatuose vartojamos sąvokos, kaip jos suprantamos Universiteto leidyboje:

4.1. **Atviroji prieiga** – principų rinkinys ir leidybos praktika, sudaranti sąlygas internete nemokamai pasiekti ir naudoti skaitmeninio formato mokslinę produkciją, derinant su šiuo metu numatytu autorių teisių apsaugos ir licencinių draudimų reguliavimu.

4.2. **Autorinis lankas** (aut. l.) – 40 000 (įskaičiuojant tarpus) teksto ženklų arba 3 000 cm² spausdinto ploto iliustracijų, jei apimties teksto ženklais nustatyti negalima, autorinio lanko atitikmeniu laikoma 14 puslapių.

4.3. **Mokslo monografija** – recenzuotas leidinys, kuriame sistemingai ir išsamiai išnagrinėta viena tema (dalykas), yra aiškūs ir žymūs naujumo ir kiekvienai mokslo sričiai arba kryptčiai savi mokslinio elementai, yra ne mažiau kaip 8 autorinių lankų apimties, turintis santrauką kita kalba. Mokslo monografija turi būti recenzuota bent dviejų atitinkamos srities mokslininkų, iš kurių bent vienas iš kitos institucijos nei autorius.

4.4. **Mokslo studija** – recenzuotas leidinys, kuriame sistemingai ir išsamiai išnagrinėta viena tema (dalykas), aiškūs ir žymūs naujumo ir kiekvienai mokslo sričiai arba kryptčiai savi mokslinio elementai, yra ne mažiau kaip 2 autorinių lankų apimties.

4.5. **Straipsnių rinkinys** – recenzuotas originalių, vieno ar kelių autorių mokslo darbų (straipsnių) rinkinys arba kolektyvinis mokslo darbas.

4.6. **Mokslo žurnalas** – periodinis recenzuotas leidinys, publikuojantis naujų mokslinių tyrimų rezultatus.

4.7. **Mokslo žurnalo vyriausiasis redaktorius** – mokslo žurnalo vadovas, atsakingas už jo turinį, pateiktų rankraščių priėmimą, redkolegijos darbo organizavimą, žurnalo politiką.

4.8. **Studijų knyga** – recenzuotas leidinys, skirtas studijų ir mokymo(si) reikmėms (vadovėlis, mokomoji knyga ar pan.).

4.9. **Vilniaus universiteto mokslo žurnalų platforma** – internetinė informacinė sistema, skirta mokslo žurnalų ir mokslo straipsnių rinkinių straipsniams priimti, recenzuoti bei publikuoti.

4.10. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Vilniaus universiteto statute, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, ir kituose intelektinę nuosavybę reglamentuojančiuose Lietuvos Respublikos įstatymuose ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose.

II SKYRIUS LEIDYBOS TIKSLAI

5. Universiteto leidybos tikslai:
 - 5.1. įgyvendinti Universiteto politiką knygų, mokslo periodikos ir kitokių leidinių leidybos srityse;
 - 5.2. teikti leidybos ir sklaidos paslaugas Universiteto bendruomenei ir visuomenei;
 - 5.3. stiprinti Vilniaus universiteto leidyklos (toliau – Leidykla) prekės ženklą, didinti Universiteto žinomumą ir akademinę reputaciją skleidžiant mokslinio, edukacinio ir kūrybinio darbo rezultatus;
 - 5.4. stiprinti Universiteto mokslinių tyrimų produkcijos matomumą, siekti ją skleisti atvirosios prieigos principu įgyvendinant su tuo susijusias Europos mokslo fondo Plano S nuostatas¹.

III SKYRIUS LEIDYBOS ORGANIZAVIMAS

6. Leidybos politiką Universitete formuoja už leidybą ir jos kokybę atsakingas Universiteto mokslo prorektorius ir Universiteto leidybos komisija (toliau – Leidybos komisija).
7. Už Universiteto leidybos politikos vykdymą atsakinga Leidykla.
8. Leidybos komisija yra kolegialus darinys, sudaromas Rektoriaus įsakymu trejų metų kadencijai. Leidybos komisiją sudaro 6 nariai. Leidybos komisijos pirmininkas pagal pareigas yra Universiteto mokslo prorektorius. Leidyklos direktorius yra Leidybos komisijos narys pagal pareigas. Du kandidatus į Leidybos komisiją siūlo Senatas, po vieną – Rektorius ir Leidykla.
9. Leidybos komisijos veiklos forma yra posėdžiai šaukiami pagal poreikį. Leidybos komisijos posėdžius kviečia ir jiems vadovauja jos pirmininkas.
10. Leidybos komisija atsako už šių funkcijų įgyvendinimą:
 - 10.1. mokslo ir studijų leidinių publikavimo politikos formavimą;
 - 10.2. leidinių finansavimo tvirtinimą Leidyklos teikimu, kai leidyba finansuojama Vilniaus universiteto einamųjų metų pajamų ir išlaidų sąmatoje leidybai skirtomis lėšomis (toliau – Leidybos fondas);
 - 10.3. sprendimo dėl rankraščio publikavimo priėmimą kreipiantis Leidyklos vyr. redaktoriui;
 - 10.4. kitų institucijų mokslo žurnalų prašymų publikuoti jų žurnalus Vilniaus universiteto mokslo žurnalų platformoje, svarstymą;
 - 10.5. rekomendacijų dėl leidinių kainų nustatymo principų teikimą Universiteto mokslo prorektoriui;
 - 10.6. leidybos bei leidinių sklaidą, jos stebėseną ir kokybinį bei kiekybinį vertinimą, kasmetinės ataskaitos apie mokslo ir studijų knygų bei mokslo žurnalų leidybą, kurioje pateikiami siūlymai dėl mokslo žurnalų kokybės gerinimo, teikimą Senatui;
 - 10.7. rekomendacijų kitais leidybos klausimais teikimą Universiteto mokslo prorektoriui.

IV SKYRIUS KNYGŲ LEIDYBA

11. Universitete leidžiamos mokslo monografijos, mokslo studijos, studijų knygos, informaciniai leidiniai, mokslo populiarinimo, reprezentaciniai ir reklaminiai leidiniai, kiti leidiniai.
12. Mokslo monografijų, mokslo studijų ir studijų knygų rankraščiai aprobuojami atitinkamo Universiteto kamieninio akademinio padalinio nusistatyta ir su Leidykla suderinta tvarka. Visais atvejais rekomenduotina į aprobavimo padalinyje procesą įtraukti leidyklos, kuri leis aprobuojamą

¹ The Plan S Principles (2021). European Science Foundation. <https://www.coalition-s.org/addendum-to-the-coalition-s-guidance-on-the-implementation-of-plan-s/principles-and-implementation/>

rankraštį, deleguotą atstovą, suteikiant galimybę susipažinti su rankraščiu ir išsakyti nuomonę apie rankraščio parengtumą leidybiniu požiūriu.

13. Šių nuostatų 11 punkte nurodyti leidiniai, kurių rūšis nereikalauja mokslinio recenzavimo, teikiami leisti kamieninio padalinio vadovui pritarus jų finansavimui. Tokie leidiniai gali būti finansuojami ir iš Leidybos fondo Leidybos komisijai pritarus.

14. Jei rankraštis yra planuojamas leisti Leidykloje, sprendimą dėl rankraščio publikavimo priima Leidyklos vyr. redaktorius atsižvelgdamas į Universiteto kamieninio akademinio padalinio aprobaciją, recenzijas ir kitas aplinkybes; Leidyklos vyr. redaktorius gali paskirti papildomus recenzentus, kreiptis ekspertinės nuomonės į Leidybos komisiją, teikti autoriams rekomendacijas ir konsultacijas dėl rankraščio turinio. Jei Leidyklos vyr. redaktoriaus sprendimas publikuoti rankraštį nesutampa su Universiteto kamieninio akademinio padalinio sprendimu (aprobacija), vyr. redaktorius kreipiasi į Leidybos komisiją, kuri priima galutinį sprendimą.

15. Recenzentų darbas gali būti apmokamas Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka.

16. Visos studijų knygos leidžiamos skaitmeniniu formatu. Spausdintu formatu studijų knygos leidžiamos tik esant leidybos šiuo formatu poreikiui.

17. Universiteto finansuojamų spausdintų leidinių tiražą nustato leidinio užsakovas tai raštu suderinęs su Leidykla.

V SKYRIUS MOKSLO ŽURNALŲ LEIDYBA

18. Universitetas leidžia periodinius mokslo žurnalus, tęstinius ir vienkartinčius mokslo straipsnių rinkinius, konferencijų pranešimų medžiagą laikydamasis atvirosios prieigos principų.

19. Mokslo žurnalą steigia ar uždaro Universiteto senatas Universiteto kamieninio akademinio padalinio tarybos teikimu ir Leidybos komisijos pritarimu. Leidybos komisija, vadovaudamasi šių nuostatų 10.6 papunktyje nurodyta funkcija, gali teikti Senatui rekomendacijas dėl mokslo žurnalų laikino leidybos veiklos sustabdymo arba uždarymo.

20. Mokslo žurnalo vyriausiąjį redaktorių ir redakcinę kolegiją tvirtina Universiteto Leidybos komisija kamieninio akademinio padalinio tarybos teikimu.

21. Už mokslo žurnalui pateiktų straipsnių rankraščių recenzavimo organizavimą atsakingas žurnalo vyriausiasis redaktorius.

22. Mokslo žurnalai leidžiami skaitmeniniu formatu ir yra publikuojami internete; spausdintu formatu mokslo žurnalai leidžiami tik esant leidybos šiuo formatu poreikiui.

VI SKYRIUS DISERTACIJŲ LEIDYBA

23. Universitete leidžiamos daktaro disertacijos.

24. Disertacijos redaguojamos, maketuojamos ir spausdinamos doktorantui pateikus prašymą Leidyklai su Universiteto kamieninio akademinio padalinio ir Universiteto Mokslo ir inovacijų departamento Doktorantūros ir podoktorantūros skyriaus pritarimu.

VII SKYRIUS DIRBTINIO INTELEKTO ĮRANKIŲ NAUDOJIMAS

25. Autoriai yra atsakingi už Leidyklai teikiamo rankraščio turinį, įskaitant tas dalis, kurių parengimui kaip pagalbinės priemonės buvo pasitelkti dirbtinio intelekto (toliau – DI) įrankiai.

26. Autoriai, kurie naudoja DI įrankius ieškodami informacijos, kurdami atvaizdus ar grafinius elementus arba rinkdami ir analizuodami duomenis, turi tai daryti atsakingai ir skaidriai, bei privalo nurodyti, kurie DI įrankiai buvo naudoti jų tyrimo procese. Autoriai turi įvardyti naudoto DI įrankio pavadinimą, versiją ir naudojimo datą, taip pat nurodyti, kaip jis buvo naudotas bei kaip tai

paveikė tyrimo procesą. Jei aktualu, taip pat galima pateikti įvestį (pavyzdžiui, užklausas) ir gautus rezultatus.

27. Autoriai atsako, kad Leidyklai teikiamas rankraštis yra originalus darbas, o DI įrankiai naudoti nebent kaip pagalbinės priemonės jį rengiant, bei užtikrina, kad nebūtų pažeistos trečiųjų šalių autorinės teisės. Autoriai neturi nurodyti DI ar DI pagrįstų technologijų kaip autoriaus ar bendraautorio. Autorystė priklauso tik žmogui. Šiame punkte numatytų reikalavimų nesilaikymas laikytinas galimu Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso pažeidimu, kuris gali būti skundžiamas akademinės etikos komisijoms teisės aktų nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS TURTINĖS TEISĖS IR LICENCIJOS

28. Su šių nuostatų 11 punkte nurodytų leidinių autoriais yra sudaromos autorinės sutartys vadovaujantis Lietuvos Respublikos ir Universiteto teisės aktais arba, autorių pageidavimu, jų rankraščiai gali būti publikuojami atvirąja prieiga, taikant Viešąją licenciją².

29. Leidyklos išleistų ir leidžiamų šių nuostatų 11 punkte nurodytų leidinių autorių turtinių teisių ir licencijų, priklausančių Universitetui, priežiūrą pagal savo kompetenciją užtikrina Leidykla.

30. Universitete leidžiamų kūrinių autoriui(-iams) už atliktą kūrybinį darbą, perdavus kūrinio turtines teises Universitetui, gali būti mokamas autorinis atlyginimas (honoraras), už parduotus leidinius apskaičiuotas Universitete nustatyta tvarka.

31. Jei leidinys, kurio leidyba finansuojama Universiteto lėšomis, yra parengtas Universiteto darbuotojų ir bendra autorių iš kitų institucijų ar leidyba finansuojama Universiteto ir kitų institucijų lėšomis, su leidiniu susiję Universiteto įsipareigojimai ir teisės nustatomos atitinkama sutartimi.

IX SKYRIUS LEIDYBOS FINANSAVIMAS

32. Universiteto leidyba finansuojama šiomis lėšomis:

- 32.1. Universiteto lėšomis (Universiteto padalinių, Leidybos fondo ir kt. lėšomis);
- 32.2. projektų samatose leidybai numatytomis lėšomis;
- 32.3. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir kitų biudžetinių institucijų leidybai skiriamomis lėšomis;
- 32.4. rėmėjų lėšomis;
- 32.5. kitų šaltinių lėšomis.

33. Leidybos fondas yra Universiteto biudžeto lėšų dalis, skirta Universiteto leidiniams rengti ir leisti.

34. Leidybos fondas formuojamas atsižvelgiant į Leidyklos leidybos planus, kurie sudaromi įvertinant per ateinančius kalendorinius metus leidinių autorių, rengėjų ir Universiteto padalinių leidybos poreikius.

35. Universiteto padaliniai, planuojantys kitais kalendoriniais metais išleisti Universiteto finansuojamų leidinių, konsultuodamiesi su Leidykla, savo biudžetuose nusimato leidybai reikiamas lėšas.

IX SKYRIUS LEIDINIŲ SKLAIDA

36. Visas Universiteto finansuojamų leidinių tiražas (spausdinti ir skaitmeniniai leidiniai) yra Universiteto nuosavybė, jeigu sutartimis nenustatyta kitaip.

² About CC licenses (2025). Creative Commons. <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>

37. Išleistas ir platinimui skirtas spausdinto leidinio tiražas pristatomas ir saugomas Leidyklos sandėlyje. Už Leidyklos sandėlyje saugomų leidinių apskaitą atsakinga Leidykla.

38. Už Universiteto finansuotų ir Leidyklos išleistų leidinių sklaidą atsakinga Leidykla, jei sutartys nenumato kitaip. Sklaida apima:

- 38.1. leidinių platinimą;
- 38.2. leidinių rinkodarą ir reklamą;
- 38.3. informavimą apie išleistus leidinius.

39. Visi Universiteto finansuoti skaitmeniniai ir spausdinti leidiniai platinami Universiteto internetinėje parduotuvėje.

40. Siekiant efektyviai išplatinti atspausdintą tiražą ir (ar) skaitmeninio leidinio kopijas, leidiniai platinami komerciniais pagrindais knygynuose, bibliotekose, knygų mugėse ir kt.

41. Komerciniais pagrindais platinamų leidinių kainas nustato ir keičia Rektorius ar jo įgalioto asmens sudaryta Universiteto leidinių įvertinimo komisija.

42. Nuo komerciniais pagrindais parduotų leidinių pajamų, padengus patirtas su leidinio leidyba ir prekyba susijusias išlaidas, įskaitant, bet neapsiribojant bendrosiomis Universiteto išlaidomis, autoriams išmokamas autorinėse ar licencinėse sutartyse numatytas autorinis atlyginimas (honoraras), nuo likusių gautų pajamų 40 procentų pervedama Leidyklai, likusios lėšos paskirstomos pagal visų šalių leidybai skirtų lėšų dydį.

43. Visoms skaitmeninio formato studijų knygoms užtikrinama atviroji prieiga Universiteto darbuotojams ir studentams.

44. Visiems internete publikuojamiems Universiteto leidžiamiems mokslo žurnalams ir straipsnių rinkiniams užtikrinama atviroji prieiga.

45. Rekomenduojama visus Universiteto leidžiamus mokslo žurnalus publikuoti vieningoje Universiteto mokslo žurnalų platformoje, kurią administruoja Leidykla.

46. Universiteto mokslo žurnalų platformoje gali būti publikuojami ir kitų institucijų mokslo žurnalai, jei jų tematika ir publikavimo politika bei etika atitinka Universiteto leidybos politiką ir etines leidybos nuostatas. Leidykla savo veikloje vadovaujasi Leidybos etikos komiteto (angl. *Committee on Publication Ethics*; COPE) etiškos leidybos principais.

47. Universiteto mokslo žurnalų platformoje publikuojamų žurnalų Universiteto autorių tekstai turi būti sinchronizuojami su Universiteto bibliotekos informacinėmis sistemomis. Už sinchronizaciją atsakinga Universiteto biblioteka, derindama veiksmus su Leidykla ir Universiteto Informacinių technologijų paslaugų centru.

48. Lietuvoje ir užsienyje vykstančiose knygų mugėse Universitetą reprezentuoja Leidykla.

49. Apie Universiteto finansuotus ir išleistus leidinius Universiteto bendruomenė ir visuomenė informuojama:

- 49.1. skleidžiant informaciją interneto svetainėse ir socialiniuose tinkluose;
- 49.2. organizuojant išleistų leidinių pristatymo renginius;
- 49.3. leidžiant leidinius reklamuojančią ir pristatančią medžiagą bei užsakant leidinių reklamos paslaugas;
- 49.4. kitais efektyviais būdais ir kanalais.

50. Išleisto spausdinto leidinio autoriams nemokamai skiriama 20 leidinio egzempliorių (ne mažiau nei 2 egzemplioriai kiekvienam autoriui, jei leidinio autorių daugiau nei 10); išleisto skaitmeninio leidinio autoriams skiriama po vieną skaitmeninę kopiją su asmeninio naudojimo licencijomis, jeigu sutartimis nenustatyta kitaip.

51. Universiteto bibliotekai perduodama 10 arba kitas reikalingas spausdintų leidinio egzempliorių ir/ar skaitmeninio formato licencijų skaičius.

52. Leidyklai perduodama saugoti po 2 išleisto spausdinto leidinio egzempliorius (leidyklos egzemplioriai) ir/ar 1 išleisto skaitmeninio leidinio įrašyto į skaitmeninę laikmeną kopija.

53. Privalomus leidinių egzempliorius Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka kitoms institucijoms perduoda Leidykla.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus universitetas 211950810, Universiteto g. 3, 01513 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL VILNIAUS UNIVERSITETO SENATO 2017 M. SPALIO 24 D. NUTARIMO NR. S-2017-10-1 „DĖL VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYBOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-09-30 Nr. SPN-39
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Eglė Lastauskienė, Senato pirmininkė, Vilniaus universiteto senatas
Sertifikatas išduotas	EGLĖ LASTAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-09-30 22:51:53 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-09-30 22:52:10 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2022-04-15 10:18:08 – 2027-04-14 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Vilniaus universitetas, į.k. 211950810 LT", sertifikatas galioja nuo 2024-12-18 09:02:06 iki 2027-12-18 09:02:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.87.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-09-30 23:31:18)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-09-30 23:31:19 Dokumentų valdymo sistema Avilys